

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra společenských věd

Bakalářská práce

K historii Základní školy v Kamýku nad Vltavou

Vypracovala: Aneta Krajská
Vedoucí práce: PhDr. Helena Pavličíková, CSc.

České Budějovice 2022

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské, a to v nezkrácené podobě Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucí své bakalářské práce PhDr. Heleně Pavličíkové, CSc., za odborné vedení, cenné rady a připomínky při vypracovávání této kvalifikační práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá popisem historického vývoje školství a školní budovy v obci Kamýk nad Vltavou. Cílem práce je podat přehled o důležitých etapách v historii školství v obci Kamýk nad Vltavou, včetně proměn, kterými škola prošla v posledních desetiletích. Konkrétně se zaměřuje na počátky vzdělávání žáků s mentálním postižením, více vadami a autismem ve speciálních třídách této školy, které zde vznikly vedle běžných tříd. Informace o daném tématu jsou vhodně doplněny o rozhovory s pamětníky tohoto vzdělávání. Mapován je také vývoj školy v době mé povinné školní docházky. Součástí je projekt Cesta k inkluzi.

KLÍČOVÁ SLOVA: historie školství, vzdělávání, základní škola, kronika

ANNOTATION

This bachelor thesis deals with the description of the historical development of education and school buildings in the village of Kamýk nad Vltavou. The aim of the thesis is to give an overview of important stages in the history of education in the village of Kamýk nad Vltavou, including the transformations that the school has undergone in recent decades. Specifically, it focuses on the beginnings of education of pupils with intellectual disabilities, multiple disabilities and autism in the special classes of this school, which were created here in addition to regular classes. The informations about the given topic are suitably supplemented by interviews with witnesses of this education. There is also mapped the development of the school at the time of my compulsory schooling. This thesis includes the Path to Inclusion project.

KEYWORDS: history of education, education, primary school, chronicle

OBSAH

ÚVOD.....	1
1 HISTORIE OBCE KAMÝK NAD VLTAVOU.....	3
1.1 Hrad Vrškamýk.....	3
1.2 Vorařství	4
1.3 Vodní dílo Kamýk nad Vltavou	5
2 HISTORIE ŠKOLSTVÍ V KAMÝKU NAD VLTAVOU	6
2.1 Škola v letech 1843 až 1900	6
2.2 Škola v letech 1905 až 1940	8
2.3 Škola v letech 1948 až 1960	10
2.4 Škola v letech 1961 až 1982	11
2.5 Škola po roce 1989.....	13
2.6 K oslavám významných událostí školy	14
3 HISTORIE VZDĚLÁVÁNÍ MENTÁLNĚ POSTIŽENÝCH	18
3.1 Vzdělávání mentálně postižených v ZŠ Kamýk nad Vltavou.....	21
3.2 Významné osobnosti spojené se vzděláváním mentálně postižených v ZŠ Kamýk nad Vltavou.....	22
4 VÝVOJ ŠKOLY V LETECH 2005 - 2014.....	26
4.1 Společný projekt Cesta k inkluzi	28
ZÁVĚR	30
POUŽITÉ PRAMENY A LITERATURA	32
SEZNAM PŘÍLOH.....	35

ÚVOD

Kamýk nad Vltavou je středočeskou obcí s dlouholetou historií, kterou můžeme nalézt nejen u hradu Vrškamýk, ale také například u různorodých činností spojených s řekou Vltavou, zejména s vorařstvím.

Pro svoji bakalářskou práci jsem si vybrala jednu z dalších zajímavostí Kamýku nad Vltavou – a sice historii školství, včetně budovy místní základní školy, která byla před několika lety opravena a zmodernizována. S touto školou je spojena nejedna specifická historie. Základní škola v Kamýku nad Vltavou byla například jednou z prvních základních škol u nás, které se začaly po roce 1990 zabývat vedle klasické výuky pro 1. a 2. stupeň i integrovanou výukou žáků s mentálním postižením a dalšími vadami. Vzhledem k tomu, že mě s touto školou spojují osobní i rodinné vazby a že jsem při bližším pátrání zjistila, že ucelený přehled o historii kamýcké školy dosud nebyl zpracován, rozhodla jsem se, že toto téma se stane námětem mé bakalářské práce.

Cílem bakalářské práce je tedy podat přehled o důležitých etapách v historii školství v obci Kamýk nad Vltavou, včetně proměn, kterými škola prošla v posledních desetiletích. Tyto změny mají bohužel nejen pozitivní charakter, ale i řadu negativních aspektů, které se projevují tím, že se škola v posledních letech potýká s poklesem počtu žáků. V současné době devět ročníků základní školy navštěvuje necelá stovka žáků z Kamýku nad Vltavou a okolních obcí. Škola již také osmadvacet let vzdělává žáky s mentálním postižením, s dalšími vadami i autismem. Toto vzdělávání probíhá v rámci skupinové integrace, žáci s postižením mají své speciální třídy a jsou vzděláváni speciálními pedagogy. Ve dvou speciálních třídách se v současné době vzdělává celkem dvanáct žáků, kteří se s žáky v ostatních třídách setkávají zejména v hodinách hudební výchovy, dle konkrétní situace potom i v hodinách tělesné výchovy. Z tohoto pohledu je realizace integrované výuky v kamýcké škole skutečně specifická a výjimečná. Někteří žáci ze speciálních tříd se po výuce vrací ke svým rodinám, jiní žáci jsou ubytováni v kamýckém týdenním stacionáři, který se nachází v těsné blízkosti školy.

Bakalářská práce je rozdělena na čtyři kapitoly. V první kapitole se hovoří o historii obce Kamýk nad Vltavou. Druhá kapitola se zabývá historií a vývojem školství v Kamýku nad Vltavou, od první zmínky o místní škole až po dobu současnou. Třetí kapitola se zaměřuje na historii vzdělávání mentálně postižených žáků, její

podkapitolou je vzdělávání mentálně postižených v kamýcké škole. Informace do této kapitoly jsem získala na základě řízených rozhovorů od zakladatelky speciálních tříd v Kamýku nad Vltavou PhDr. Marie Pilíkové. Čtvrtá kapitola je věnována vývoji školy v době mé povinné školní docházky. Součástí této kapitoly je projekt Cesta k inkluzi, kterého se společně účastnili žáci z běžných a speciálních tříd.

K naplnění cílů bakalářské práce bylo potřebné využít heuristickou metodu spolu s analýzou prostudovaných dokumentů a následně komparativní analýzou. Důležité informace byly obsaženy ve výročních zprávách školy. Jak už jsem zmínila, podstatným zdrojem důležitých údajů o historii školy byly řízené rozhovory s pamětníky ředitelem školy Mgr. Jaroslavem Chvostou a dlouholetou učitelkou speciálních tříd Mgr. Michaelou Fejtovou Krajskou.

1 HISTORIE OBCE KAMÝK NAD VLTAVOU

Osada Kamýk nad Vltavou pochází pravděpodobně z 9. století. Své jméno dostal Kamýk od „kamene“. Ve staré češtině se slovem „kamejk“ označovala „*skalka, ze země čnějící, na níž někdy i hradové stavění bývali.*“¹

Kamýk nad Vltavou se rozléhá na obou březích řeky Vltavy a oba břehy jsou spojeny mostem o délce 110 m. Kdysi byl Kamýk nad Vltavou královským městem, sídlil zde král se svou družinou. V polovině 17. století bylo město zdevastováno velkým požárem a následně morovou nákazou. Nikdy potom již nezískalo svou starou slávu a ani nebylo obnoveno v původní velikosti. V okolí města jsou velmi pěkné trasy pro pěší turistiku a cykloturistiku. Obec má v současné době zhruba 900 stálých obyvatel.

1.1 Hrad Vrškamýk

Zřícenina hradu Vrškamýk má bohatou historii. Hrad je poprvé zmiňován v roce 1236. Byl oblíbeným místem pobytů i Přemysla Otakara II., vydával zde například listiny a patrně i vysadil k hradu panství. Poslední zmínky o hradu pocházejí z doby Karla IV. Roku 1569 už je hrad uváděn jako pustý. Zřícenina se nachází od města Kamýk nad Vltavou na západ, zvolna stoupá, celkově jde o vzdálenost asi 1 km. Hradní dispozice byla dvojdílná. Celý areál hradu byl ohraničený valem, ten se dnes zachoval pouze z jihu. Přední část hradu má zhruba obdélníkovou podobu. Pozůstatky její zástavby se dochovaly v podobě valových útvarů a prohlubní. Vstupní, patrně věžovitá brána ve středu čelní strany má půdorys čtvercový. K ní podél severní obvodové hradby přiléhá dvoupřstorová budova. Celou jižní stranu předního hradu vyplňuje mohutná prohlubeň, která je zřejmě pozůstatkem podsklepení budovy. Široký příkop mezi předním a zadním hradem byl po obou stranách uzavřen hradbou, na obou stranách se části dochovaly. Zadní část hradu představuje pravidelný, dlouhý obdélník. Vstupní věž zadního hradu se dochovala do

¹ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko: popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Blaníkem a vyličení života jejího lidu*. Díl I. Nákladem Okresního školského výboru v Sedlčanech a učitelstva okresu sedlčanského, sedleckého a votického Tiskem České grafické Unie, a.s. v Praze, 1925, s. 434

výše podlahy pravého patra. Celé přízemí pak doplňoval průjezd. Celý hrad byl vybudován z lomového, pečlivě do řádek zděného zdiva.²

V červnu 2010 byl na hradě Kamýk dokončen projekt Kamýk nad Vltavou – výlet do středověku, který využil fondů Evropské unie. Projekt byl přípravnými pracemi, studiemi a rozbory zahájen již v roce 2007. Před vlastními pracemi na stabilizaci hradní zříceniny byl proveden důkladný archeologický průzkum, při kterém byla odkryta vstupní hradní brána a nalezeno mnoho zajímavých pozůstatků středověkého života na hradě. Směrem z obce ke hradu se nachází vyhlídková věž v podhradí a dětské hřiště s herními prvky, které by mohly používat děti ve středověku. Následuje naučná stezka vedoucí až do samotné hradní zříceniny, kde jsou k vidění zbytky hradního zdiva a hmotový model hradu.³

1.2 Vorařství

Vltava jako vodní dráha nabyla největší důležitosti v roce 1552, kdy se po ní začala dopravovat sůl. „*Kromě pozemních stezek a cest byla již dávno řeka Vltava výborným dopravním a spojovacím prostředkem, dopravovaly se po ní plodiny, výrobky a různé zboží, zvláště sůl.*“⁴

„*Dávno v předhistorických dobách přišli lidé obývající břehy Vltavy na to, jak spojit pár kmenů ve vor a po něm se svézt či dopravit náklad.*“ Řeka Vltava tak byla velice důležitá pro splavování dřeva na vorech, ty se po Vltavě plavily až tisíc let. Vedle pojmenování „vor“ a „voraři“ se více zažil pojem „pramen“ a „plavci“. Vorový pramen je plavidlo sestavené z dřevěných klád, které se tak po vodě dopraví tam, kam je třeba. Vory se ale používaly nejen pro dopravu zboží a dřeva, sloužily také jako dopravní prostředek pro obyvatele Povltaví. Povolání plavce se dědilo z generace na generaci, plavecké osady existovaly už od středověku. Plavci skládali mnoho stupňů náročných zkoušek. Dopravováním dřeva po řece se živili plavci

² DURDÍK, Tomáš, Jaromír HOŘEC a Karel SKLENÁŘ. *Dějiny Kamýka nad Vltavou*. Česká expedice, 1996.

³ *Zřícenina hradu Kamýk* [online]. [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.obeckamyk.cz/index.php/zajimavosti/vrskamyk>

⁴ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko: popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Blaníkem a vylíčení života jejího lidu*. Díl I. Nákladem Okresního školského výboru v Sedlčanech a učitelstva okresu sedlčanského, sedleckého a votického Tiskem České grafické Unie, a.s. v Praze, 1925, s. 113.

z okolí řeky a na tomto výdělku byly závislé celé rodiny. Voroplavba, jinak řečeno plavení dřeva, na řece Vltavě fungovala až do počátku 20. století, kdy pro ni první vážnou komplikaci přinesla 1. světová válka. Mnoho plavců bylo odvedeno a snížila se i těžba a poptávka po dřevě. Po válce došlo k obnově voroplavby, ale již ne v původní míře. Postupně ji vytlačovala železnice a výstavba Vltavské kaskády. „Úplně poslední prameny propluly řekou 12. září 1960, tehdy byla uzavřena hráz dokončované Orlické přehrady.“ Tím skončila dlouhá historie voroplavby na Vltavě.

5

1.3 Vodní dílo Kamýk nad Vltavou

Obec Kamýk nad Vltavou je známa také díky tomu, že se zde nachází jedno z vodních děl na Vltavě. Přehrada byla postavena jako součást tzv. Vltavské kaskády v letech 1957 až 1962, pro vyrovnání kolísavého odtoku z elektrárny Orlík. Vodní nádrž Kamýk má délku 10,2 km, objem 12,9 milionů m³ a rozlohu 195 ha. Nádrž dále slouží i k výrobě elektrické energie, odběrům pitné vody, nadlepšování průtoků v řečišti pod hrází, přispívá k ochraně území pod přehradou před velkými vodami a částečně slouží také pro rekreaci, vodní sporty a plavbu. Plnému rekreačnímu využití nádrže však brání fakt, že do Kamýku přitéká z Vodního díla Orlík pouze studená, minimálně okysličená spodní voda, takže nádrž je velmi slabě zarybněna a teplota vody v ní dosahuje zřídka nejvýše 18°C. Přehradní těleso je přímé, betonové a tížné, v koruně 184 m dlouhé, nad základy vysoké 24,5 m. Na rozdíl od jiných přehrad Vltavské kaskády nevede přes hráz žádná komunikace. Čtyři korunové přelivy mají každý šířku 18 m a mohou převést celkem až 2000 m³ vody za sekundu. Při levém břehu je umístěna hydroelektrárna se čtyřmi Kaplanovými turbínami. Plavební komora, situovaná při pravém břehu, je 35 m dlouhá, 6,5 m široká a umožňuje plavbu lodím do výtlaku až 300 tun. Pro přepravu malých sportovních plavidel je na pravém břehu postavena kolejová dráha s vozíky.

⁵ ČÁKA, Jan. *Zmizelá Vltava*. Beroun: Baroko & Fox, 1996, s. 9.

2 HISTORIE ŠKOLSTVÍ V KAMÝKU NAD VLTAVOU

„První zmínky o škole v této obci pocházejí z počátku 17. století, škola byla vystavena roku 1617 vedle kostela a fungovala jako farní. Byla jednotřídní a celá dřevěná,“ uvádí Čeněk Habart. V roce 1775 vypukl ve městě velký požár, vyhořelo skoro celé město i se školou. Po požáru škola nebyla dlouho obnovena. Vyučovalo se tak různě po staveních, nakonec byla pro výuku přidělena místnost v knížecím dvoře, kde se zabydlel i učitel v malém přiděleném bytě.⁶

2.1 Škola v letech 1843 až 1900

Školu v těchto letech navštěvují žáci z Kamýku nad Vltavou i z blízkých vesnic v okolí, konkrétně se jedná o vesnice Velká, Žebrakov, Zduchovice, Třtí, poměrně vzdálenější Roviště a Vápenice. Učitel má povoleno hospodařit na menším poličku u řeky Vltavy ve vesnici Žebrakov, v roce 1854 mu ale pole bylo odebráno. Využíval tedy alespoň zahrádku blízko fary, pěstoval zeleninu, staral se o ovocné stromky, které poskytovaly hrušky, jabloně a švestky. Dále pro přilepšení hrál v kostele na kruchtě, na svátek Tří králů psal na dveře, za což si přinášel koledy a něco málo peněz. Na koledu chodil učitel i na svátky velikonoční, přinášel si nejvíce hrách, vejce, mák a podobné pochutiny. Na podzim o posvícení dostával koláče, dále třeba vejce, máslo, smetanu, chleba, také maso. Na den Všech svatých si přivydělal několik zlatých zpěvem. Hojně si polepšil před vánočními svátky, kdy mu hospodyně přály a podarovaly učitele holoubaty, kuřaty, někde i husou. Bohužel taková štedrost brzy skončila, neboť bylo v roce 1870 úředně zakázáno, aby učitel tímto způsobem získával peníze a dary a stalo se pravidlem, že učitel dostával od okresního berního úřadu pravidelný plat. Rovněž bylo zakázáno přijímat peníze či dary od žáků samotných, bývalo totiž běžné, že dříve děti přinášely do školy peníze, říkalo se tomu sobotáles a v zimě také kousky dřeva k zatopení.⁷

Jedním z vážených a zasloužilých učitelů na kamýcké škole byl učitel Jan Wimmer mladší. Ten nejdříve učil v blízké obci Dublovice a po několika letech přešel právě

⁶ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko: popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Blaníkem a vylíčení života jejího lidu*. Díl III. Nákladem Okresního školského výboru v Sedlčanech a učitelstva okresu sedlčanského, sedleckého a votického Tiskem České grafické Unie, a.s. v Praze, 1928.

⁷ VRCHOTICKÁ, Hana. *Historie Obecné a měšťanské školy* [online]. [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.ucenibezucebnic.cz/index.php?id=3462>

do školy v Kamýku nad Vltavou. Zde začal působit jako řídící učitel. Jan Wimmer uváděl, že děti v místní škole jsou nevychované a snažil se o nápravu dle jeho slov neutěšeného stavu školy. Ve škole působil poměrně dlouhý čas. 28. dubna 1876 navštívil obec kardinál kníže arcibiskup Bedřich Schwarzenberg, aby zde uděloval svátost biřmování. Když si uvědomil, že tu byl za stejným účelem před 21 lety a stále zde vyučuje stejný učitel, udělil učiteli Janu Wimmrovi pochvalný dekret za jeho práci s dětmi, což bylo velice pěkné gesto.⁸

V roce 1853 byla ale škola již v tak bídém stavu, že se jednoho dne při vyučování zřítil strop. Vyučovali se muselo ve staré klenuté komoře. V roce 1854 dala obecní rada nad třídou strop spravit a podepřela ho, aby zase nespadl, dvanácti dřevěnými sloupy. Za rok dal patronátní chlumecký úřad učebnu opravit, dřevěné sloupy byly odstraněny, byla pořízena nová kamna, nové dveře a místnost byla rozšířena. Od roku 1864 už veškerá péče a odpovědnost za školu přešla na obec. Chlumeckému úřadu byl patronát nad školou zrušen, tudíž již kníže Lobkowicz z chlumeckého panství nemusel školu financovat. Protože se školní místnost nacházela v knížecím dvoře, vyvstal problém najít škole novou budovu. Obec Kamýk nad Vltavou a spolu s ní obce, ze kterých do Kamýku chodili žáci do školy, učinily rozhodnutí a koupily za 8 000 zlatých lihovar, jehož majitelem byl David Paš. Lihovar byl s pomocí všech přestavěn na školu. (příloha č. 1) Hned se v ní začalo vyučovat, škola fungovala jako dvojtřídní. Arcibiskupský vikář a farář z blízké obce Dolní Hbity školu v roce 1866 přijel vysvětit.⁹

V roce 1880 měla škola již 200 žáků, bylo tak nutné ji rozšířit jako trojtřídní. Čeněk Habart ve své publikaci k uvedenému píše: „*Byl velký nedostatek učitelů, což svědčí o tom, že výpomocného podučitele dělal 14 letý mladík.*“

Ke škole byla založena také školní zahrada k pěstování stromů. V roce 1885 již byla škola vedena jako škola čtyřtřídní. V roce 1884 zemřel dlouholetý učitel Jan

⁸ VRCHOTICKÁ, Hana. *Historie Obecné a měšťanské školy* [online]. [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.ucenibezucebnic.cz/index.php?id=3462>

⁹ Pamětní kniha I. Kamýk nad Vltavou 1845/1775/-1950, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

Wimmer a o rok déle byl za nového ředitele v konkurzu zvolen Alois Wimmer, syn zesnulého.¹⁰

2.2 Škola v letech 1905 až 1940

Od školního roku 1904/1905 začaly nejchudší děti v kamýcké škole dostávat v poledne polévku. Denně takto tento oběd dostávalo až 30 žáků. Velice důležité to bylo především v zimních měsících, proto se obec snažila polévkový ústav zřizovat především v zimě. Snahou bylo předcházet podvýživě a hladu. Hladoví žáci se totiž nedokázali soustředit na výuku a oslabený organismus pak nedokázal vzdorovat různým onemocněním. S financováním polévkového ústavu pomáhali bohatší občané obce a také další dobrovolníci. Například místní dívky na něj odevzdaly celý výtěžek z věnečku, který samy pořádaly.

Školou byla také několikrát pořádána stromková slavnost, spojená s vysazováním stromů. V Kamýckém podhradí se uvádí, že žáci vysazovali stromky opravdu v hojném množství. Po několik let za sebou sázeli stromky nejen v obci, ale například i u hradu Vrškamýku, na náměstí, podél řeky, na školním dvoře, u fary. Jednalo se o akáty, lípy i ovocné stromy. Nešlo však jen o vysazování, ale dále i o každoroční péči o stromky.¹¹

V roce 1900 bylo provedeno zdejším učitelem Františkem Tůmou sčítání lidu. V červenci 1905 zemřel řídící učitel Alois Gutvirth, na kamýcké škole působil pouhý rok. Novým řídícím učitelem se stal Jan Halbhuber z Dublovic. V roce 1909 se odstěhoval ze zdejší obce učitel František Tůma, byl totiž jmenován řídícím učitelem do školy v Krašovicích. Novým učitelem se stal Antonín Pilát. Ten v roce 1910 provedl další sčítání lidu jako sčítací komisař. První žena učitelka začala působit v kamýcké škole v roce 1903 a jmenovala se Božena Eberová. Před 1. světovou válkou bylo zemskou školní radou rozhodnuto, že současná škola nevyhovuje svému účelu. Peníze na stavbu nové budovy však obec neměla, protože opravovala most přes řeku. I když se hlásili zájemci o koupi staré školní budovy, vydání na stavbu

¹⁰ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko: popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Blaníkem a vyličení života jejího lidu*. Díl III. Nákladem Okresního školského výboru v Sedlčanech a učitelstva okresu sedlčanského, sedleckého a votického Tiskem České grafické Unie, a.s. v Praze, 1928, s. 125

¹¹ VRCHOTICKÁ, Hana. *Historie Obecné a měšťanské školy* [online]. [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.ucenibezucebnic.cz/index.php?id=3462>

nové budovy by získané peníze nepokryly. Zdá se neuvěřitelné, že k výstavbě nové školní budovy došlo až v 50. letech.¹²

Když začalo žáků ubývat, muselo dojít k rušení tříd. Z tohoto důvodu byla ve školním roce 1922/23 zrušena čtvrtá třída. Od školního roku 1924/1925 byla ve škole zřízena školní kuchyně, kde se vyučovala nauka o domácím hospodářství. Velkým problémem bylo zimní období. Hana Vrchotická píše: „*Ve školním roce 1928/29 byly velké mrazy, v únoru teplota klesala až k – 37°C. Přespolní žactvo nemohlo docházet do školy, třídy nemohly být vytápěny pro nedostatek topiva. Ve dnech největších mrazů, 15. února až 24. února, byla škola uzavřena.*“¹³

K zavedení vodovodu do školy došlo v roce 1930. 1. Září 1935 se na škole stal řídícím učitelem Jan Houdeček, ten na škole působil již od roku 1909. Ve školním roce 1936 žáci nacvičili dětské představení Blaničtí rytíři, konkrétně bylo sehráno 28. května. Ten den se konala na škole inspekce školním inspektorem Hellerem, který se na divadlo přijel podívat. Měšťanská škola byla v Kamýku nad Vltavou zřízena od školního roku 1938/39. Musela být povolena zemským výborem v Praze, což se stalo o rok dříve. Byla umístěna v jedné ze spodních tříd školy obecné. Zřízeny byly dva ročníky měšťanské školy a ředitelem této školy se stal odborný učitel Antonín Dolejš, který přišel z Krásné Hory. V té době došlo ve škole k upravení ředitelny, kabinetu či školní kuchyně.¹⁴

S blížící se druhou světovou válkou bylo během školního roku 1938/1939 odvedeno několik učitelů do armády. Jednalo se na obecné škole o učitele Václava Kučeru, na měšťanské škole učitele Karla Žebrakovského a Jaroslava Poustku. Musela se za ně sehnat náhrada v podobě suplování. Ve školním roce 1939/1940 byl povolen třetí ročník měšťanské školy, celkem už navštěvovalo měšťanskou školu 102 žáků. Novým ředitelem se stal Ladislav Pilný, řídící učitel ze Svatého Jana, který měl pro měšťanskou školu zkoušky. Postupně vyvstal problém s umístěním této třídy a nakonec došlo k výměně s 2. třídou měšťanské školy a v obecné škole se muselo

¹² Kamýk nad Vltavou Kronika obce III. 1954-1960, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

¹³ VRCHOTICKÁ, Hana. *Historie Obecné a měšťanské školy* [online]. [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.ucenibezucebnic.cz/index.php?id=3462>

¹⁴ Pamětní kniha I. Kamýk nad Vltavou 1845/1775/-1950, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

vyučovat střídavě. Ve školním roce 1939/40 se začala na obecné škole vyučovat němčina jako nepovinný vyučovací předmět v intervalu 2 hodiny v týdnu.¹⁵

2.3 Škola v letech 1948 až 1960

Také nová legislativa přinesla kamýcké škole změny. Nový školský zákon vyšel v roce 1948 a přinesl změnu v pojmenování škol. Měšťanské školy se přejmenovaly na školy střední a obecné školy na školy národní. Střední školu začal řídit ředitel Jan Poustka a národní školu vedla ředitelka Marie Švastalová. Národní škola je v té době dvoutřídní. V roce 1948 je v Kamýku zřízena mateřská škola, která sídlí v budově Místního národního výboru, což je budova vedle tehdejší školy po levé straně, ředitelkou byla zvolena ředitelka národní školy Marie Švastalová, učitelkou rodačka z Kamýku Helena Krůtová.¹⁶

„V Kamýku jsou tři typy škol – mateřská, národní a střední. Střední škola vznikla jako důsledek nového školského zákona ze dne 21. dubna 1948, podle něhož se všechny měšťanské školy přeměňují na nižší střední čtyřroční. Bývalá obecná škola se mění na školu národní. V roce 1953 pak tam, kde fungují obě školy, dochází k jejich sloučení pod jednu správu. Stane se tak i v Kamýku a sloučení obou škol vznikne osmiletá střední škola.“¹⁷

Na škole jsou zřízeny žákovské organizace a zájmové kroužky. Největší oblibě se těší kroužek pěvecký a dramatický. Ten secvičil hry od Josefa Kajetána Tyla, a sice Jiříkovo vidění a Strakonický dudák. Dále je zde kroužek zahrádkářský a ovocnářský, který se podílí na práci při vysazování ovocných i lesních stromků, na roubování, šlechtění a postřik stromků. Jedinou bolestí kamýckého školství je nedostatek místa a nevyhovující místnosti. Dále jsou na škole založeny oddíly Junáka Pionýr. Pod pobočkou městské hudební školy v Sedlčanech je také zřízena hudební škola, učitel sem dojíždí 2 krát týdně, hudební škola byla otevřena 1. února 1949 a byla dvouroční. Školy se starají o zdraví svých dětí. Probíhají lékařské prohlídky i prohlídky zubního chrupu.

¹⁵ VRCHOTICKÁ, Hana. *Historie Obecné a měšťanské školy* [online]. [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.ucenibezucebnic.cz/index.php?id=3462>

¹⁶ Kamýk nad Vltavou Kronika obce III. 1954-1960, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

¹⁷ Pamětní kniha MěNV Kamýk nad Vltavou II. díl 1950 – 1953, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

V roce 1955 se žáci se zapojili do nácvičku 1. celostátní spartakiády. Ve školním roce 1956/1957 je otevřena na zdejší střední škole ještě jedna třída, je to čtvrtá třída, ve které budou dva postupné roky. V roce 1957 byla na škole zřízena družina pro děti. O nevyhovování stávající budovy se hovořilo v pamětních kronikách již mnoho let zpátky. Až konečně 12. listopadu 1958 byla stavba nové školy schválena. *„Postavena bude na pozemku, který bude od majitelů odkoupen. Se stavbou se započne roku 1959 a hotovo by mělo být roku 1960. Stavbu provedou pozemní stavby vodního díla Kamýk nad Vltavou. Nová školní budova bude mít devět tříd, kabinety, dílny, školní kuchyni a jídelnu, byt pro školníka, ředitele a bude pamatováno i na byty pro učitele mladší a svobodné, jakož i pro učitelské rodiny“*, píše se v Kronice obce III.¹⁸

2.4 Škola v letech 1961 až 1982

Od druhého pololetí školního roku 1961/1962 byli žáci zdejší školy přemístěni do nově postavené školní budovy. V dějinách obce je to významný mezník, neboť doposud byly školy umísťovány pouze jako nouzové řešení. Až nyní má obec budovu určenou jen pro účely vyučovací. *„Škola je moderní, dvoupatrová budova se světle a tmavě šedou fasádou. V přízemí jsou drátěné šatny, ředitelna, sborovna, jídelna s kuchyní a pionýrská klubovna, v obou patrech jsou kabinety, třídy a pracovny pro učitele i žáky. V prvním patře se nachází také prostorná tělocvična. Vedle školy je školní pozemek, určený pro pracovní aktivity žáků. Školní hřiště zde není, na tělesnou výchovu se používá hřiště Tělovýchovné jednoty Sokol Kamýk nebo parčík u řeky s kluzištěm.“* Školu navštěvují děti místní, ale i z okolních vesnic ze Zduchovic, Třetí, Velké, od 5. ročníku sem chodí také žáci, kteří v nižších třídách navštěvují školu na Svatém Janě. Počátkem nového školního roku, 1. září 1963, bylo ve škole 193 žáků. Do školy je zakoupeno pianino, dojíždí sem učitel hudby z Příbrami, vyučuje piano a housle. Vedle nové školy vyrůstá nová budova mateřské školy, která vešla do provozu 1. září 1962.¹⁹

¹⁸ Kamýk nad Vltavou Kronika obce III. 1954-1960, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

¹⁹ Pamětní kniha města Kamýka nad Vltavou 1961 -1964 IV. díl, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

V akci svépomocí sdružení rodičů a přátel školy byly vybudovány u školy polytechnické dílny, které mohli žáci používat od školního roku 1965/1966. Byly umístěny na školním pozemku a jejich vybavení bylo přizpůsobeno vyučovacím předmětu „Dílny“. V roce 1963 začala v Kamýku nad Vltavou působit vojenská posádka. V rámci spolupráce s místní školou připravovala žákům besedy, promítala filmy, dělala prohlídky aut či další vojenské techniky, její členové vedli zájmové kroužky či pionýrský oddíl. V roce 1970 působil na škole dětský pěvecký kroužek „Vltaváček“.²⁰

V roce 1978 začala stavba zcela nové mateřské školy, umístěné zcela mimo od současné základní školy. Od 1. září 1979 byla zrušena škola ve Svatém Jáně a její žáci přešli do školy v Kamýku nad Vltavou. Jednalo se asi o 30 žáků, kteří kamýckou školu začali navštěvovat hned od 1. třídy. V 70. a 80. letech minulého století byla škola plná dětí, především díky silné populační vlně. Vliv jistě měla i přítomnost vojenské posádky, usadilo se zde mnoho rodin, které postupně odcházely, ale zase přicházely další s různě starými dětmi. V 70. a 80. letech byly ve škole organizovány brigády zaměřené na úklid obce, sběr kamene, brambor, papíru, železa a léčivých bylin.²¹

Délka povinné školní docházky se různě měnila. Tak například zákon o jednotné škole v roce 1948 uzákonil devítiletou školní docházku. Reforma z dubna 1953 zavedla osmiletou povinnou školní docházku, v roce 1960 se zavedla zpět povinná docházka do školy na 9 let. Další rozsáhlou reformu zaznamenalo školství koncem 70. let, kdy se zákonem z roku 1978 povinná školní docházka prodloužila na deset let. Základní škola byla v letech 1979 až 1989 zkrácena na osm let a další nejméně dva roky museli žáci absolvovat na některé střední škole. V roce 1990 byla novelou školského zákona povinná školní docházka opět zkrácena na devět roků a současně byla prodloužena základní škola na devět let. Novela umožňovala žákům odcházet na střední školy již z 8. ročníku základní školy a v 9. ročníku, který nebyl povinný, postupně klesal počet žáků. Na scénu se rovněž vrátila víceletá gymnázia, začaly

²⁰ Pamětní kniha MěNV Kamýk nad Vltavou V. díl 1965- 1971, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

²¹ Kronika MěNV Kamýk nad Vltavou 1972 -1982, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

vznikat soukromé školy či vysoké školy neuniverzitního typu. Povinnost absolvovat devítiletou školní docházku platí od školního roku 1996/1997.²²

2.5 Škola po roce 1989

Přišel rok 1989 a změna politického klimatu. Tato změna pochopitelně měla vliv na změnu výuky, zásadně však nezměnila přístup k dětem. I nadále děti místní školy vystupovaly se svými kulturními programy na různých schůzích a oslavách, účastnily se soutěží, sbíraly starý papír, léčivé byliny. Změnu přináší výuka cizího jazyka. Do roku 1989 byl povinný od 5. třídy ruský jazyk, od roku 1990 je povinný cizí jazyk, ve většině případů školy učí angličtinu, od 2013 ještě druhý cizí jazyk, nejčastěji školy volí jazyk ruský a německý. Škola je materiálně i technicky na velmi dobré úrovni. Uskutečňován je každoroční plavecký a lyžařský výcvik, škola pořádá jarmarky, dny otevřených dveří.

V roce 1996/1997 měla škola 149 žáků. Pracovalo zde mnoho zájmových kroužků, jmenovitě atletika, košíková, odbíjená a házená, velice oblíbeným se stal kroužek informatiky. Dále kroužek cykloturistika, cvičení s hudbou, aerobik, dovedných rukou, hry na kytaru a taneční. V tomto školním roce se také konal pobytový zájezd do Francie, který kompletně zajistilo Sdružení rodičů, přátel a dětí školy.²³

Od 1. ledna 1997 je kamýcká škola právním subjektem. Od 15. února 1998 byla zdejší speciální třída ustanovena jako Speciální třída pro mentálně postižené žáky a žáky s více vadami při základní škole, od stejného data už není zřizovatelem této třídy Školský úřad Příbram. I v tomto školním roce se podařilo zajistit zájezdy, o podzimních a jarních prázdninách byly uspořádány výlety do Waldmünchenu do Německa. V tomto školním roce také velice dobře pracoval dramatický a taneční kroužek, divadelního představení se zúčastnil i český ministr školství.²⁴

V roce 1999 klesl počet žáků na 2. stupni a proto došlo poprvé ke spojování tříd na některé vyučovací předměty. Konkrétně se spojovali žáci na hodiny tělesné,

²² ČTK, Michael Daněk. *Před 25 lety byla obnovena povinná devítiletá školní docházka* [online]. 2021 [cit. 2021-11-20]. Dostupné z: <https://www.drba.cz/zpravy/vzdelani/7958-pred-25-lety-byla-obnovena-povinna-devitileta-skolni-dochazka.html>

²³ *Výroční zpráva o činnosti Základní školy Kamýk nad Vltavou. 1996 – 1997.* Archiv Základní školy Kamýk nad Vltavou.

²⁴ *Výroční zpráva za školní rok 1997/1998.* Archiv Základní školy Kamýk nad Vltavou.

výtvarné, hudební, rodinné a pracovní výchovy, dále také na cizí jazyk. Ve spolupráci se Školským úřadem Příbram byl ve škole od 1. září 1999 zřízen přípravný stupeň pomocné školy jako experiment povolený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Na počest 100. výročí založení Československého olympijského výboru se konal Olympijský světový den. Opět proběhly zájezdy do Německa, spojené s návštěvou plaveckých bazénů.²⁵

V roce 2000 bylo ve škole 161 žáků. Taneční kroužek si vytancoval 1. místo v celostátní soutěži Sedmikvitek a byl vybrán pro vystupování ve Francii.²⁶

Ve školním roce 2002 vzdělávala kamýcká škola 178 žáků. Rok 2002 se vyznačoval jednou z největších událostí v historii naší země svého druhu, a sice ničivou povodní. Poškozena touto povodní byla i zdejší škola a musela se uskutečnit celá řada opatření, která by podle výhledového plánu mohla ještě počkat. Díky sponzorům mohla být v poměrně krátkém čase zprovozněna kotelna, opraveny kotle, čerpadla a elektroinstalace. Podařilo se také vyvložit komín. Byla provedena úprava šatnových prostor, drátěné kóje byly nahrazeny kovovými skříňkami, v některých třídách byla vyměněna tabule a žákovský nábytek. Opravena byla i zatékající střecha v tělocvičně. V říjnu 2002 se konala škola v přírodě v řeckém Platamonu. Pořádala ji Všeobecná zdravotní pojišťovna pro školy Středočeského kraje, které byly nějak postiženy povodní.²⁷

2.6 K oslavám významných událostí školy

Při studiu materiálu o místní škole se jako zajímavé objevily některé prvky, které se pojily s různými školními oslavami. V kamýcké škole bylo slaveno mnoho významných událostí. V době Rakouska - Uherska šlo především o události týkající se panovnické rodiny. Hana Vrchotická uvádí: „*V roce 1854 byl slaven sňatek císaře Františka Josefa I. a Alžběty, dcery bavorského vévody Maxmiliána Josefa. Žáci se svým učitelem se při této příležitosti zúčastnili mše svaté, po ní zasadili dvě lípy*

²⁵ *Výroční zpráva o činnosti Základní školy Kamýk nad Vltavou. 1998 – 1999.* Archiv Základní školy Kamýk nad Vltavou.

²⁶ *Výroční zpráva o činnosti Základní školy Kamýk nad Vltavou. 2000 – 2001.* Archiv Základní školy Kamýk nad Vltavou.

²⁷ *Výroční zpráva o činnosti Základní školy Kamýk nad Vltavou. 2002 – 2003.* Archiv Základní školy Kamýk nad Vltavou

u vrat kostela. V roce 1881 byl slaven sňatek korunního prince Rudolfa s princeznou Stefanií. Na škole visel říšský prapor, v předvečer této události byla škola slavnostně osvětlena, v den sňatku se školní mládež účastnila velké zpívané mše svaté s hudbou, pak spolu s ostatními účastníky zapěla národní hymnu, načež se střídalo z hmoždírů. Oslavovány byly také jmeniny císaře a císařovny, dále slavná výročí nastoupení císaře na trůn – například v roce 1908 se slavilo 60 let od nastoupení Františka Josefa I. Na oslavu tohoto jubilea se konala mše, zástupce místní školní rady pronesl oslavnou řeč o významu slavnosti, vyzdvihl důležité události v životě císaře, poté zazněla rakouská hymna, děti přednášely básně, následovala česká národní hymna a provolání slávy císaři. Byly slaveny také narozeniny císaře, například v roce 1910 na oslavu 82. narozenin panovníka sehrály děti hru Krakonoš, jejíž výnos šel na Českou komisi pro ochranu opuštěných dětí.“²⁸

Vedle svátků císařské rodiny se ale slavily i další významná výročí spojená s významnými osobnostmi naší historie. V rámci výuky si žáci připomněli život a dílo velkého učitele Jana Ámose Komenského, kněze a spisovatele Jana Husa, hudebního skladatele Bedřicha Smetany, spisovatelky Elišky Krásnohorské, vojevůdce Jana Žižky, historika Františka Palackého a podobně. Vedle významných jmen osobností se oslavovala také naše země. Slavilo se tak například založení Československé republiky a toto významné výročí se každým rokem připomínalo a opakovaně slavilo. Také narozeniny prezidenta Masaryka či Beneše žáci oslavili.

Pod vedením učitele Jana Houdečka žáci 28. října 1928 zpěvem a přednesem básní oslavili trvání deseti let naší svobody a samostatnosti. Slavnost proslovem zakončil řídící učitel a zároveň kronikář Antonín Pilát. I v tomto případě se jednalo o výročí, které se oslavovalo každým rokem.

O významnosti zakoupení pro mnohé obyčejného radiového přijímače informuje Hana Vrchotická následovně: „*Po tom, co byl v roce 1926 díky pomoci Jednoty Sokol a dalších dobrovolníků zakoupen pro školu čtyřlampový radiopřijímač značky*

²⁸ VRCHOTICKÁ, Hana. *Historie Obecné a měšťanské školy* [online]. [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.ucenibezucebnic.cz/index.php?id=3462>

Zenit, byly mnohé svátky a slavná výročí oslaveny také poslechem přednášek, recitací, zpěvů a hudby z rádia.“²⁹

Školní oslavy proběhly také na počest patrona české země svatého Václava, jednalo se uctění jeho památky. Když zemřel náš prezident Tomáš Garrigue Masaryk, proběhla ve škole velká smuteční slavnost. Ta byla spojena i s proslovy mnoha osob, konkrétně proslovem řídícího učitele, dále ministra školství a národní osvěty. Žáci společně zpívali národní hymnu, přednášeli básně, poslouchali rádio a na významného prezidenta vzpomínali.

Jak už to tak bývá, s příchodem nové doby přichází oslava jiných výročí. Proto se v době Protektorátu Čech a Moravy oslavovaly narozeniny Adolfa Hitlera, došlo k vyvěšení státního i německého praporu a děti dokonce měly volný den. Také výročí zřízení Protektorátu se ve škole oslavovalo a opět na škole visely zmiňované prapory.

Vedle oslav různých výročí škola pořádala také různé aktivity a akce. Ve školním roce 1902/03 se například konala výstava učebních pomůcek, které v té době sloužily k výuce žáků. Vystaveny byly také práce žáků či výrobky, které sami žáci vyráběli. Důraz byl ve výuce kladen na ženské ruční práce, jako jsou pletení, háčkování, šití. I tyto výrobky byly ve škole předmětem výstav.

Ve zhruba stejných letech se učitelé věnovali divadlu a hráli pro veřejnost divadelní představení. Například v roce 1908 uvedli pedagogové hru Honza v zakletém zámku, výnos z představení využili na nákup nových školních pomůcek.

Když přišla 1. světová válka, učitelé i žáci se zapojili do pořádaných akcí zaměřených na humanitární pomoc. Hana Vrchotická některé z humanitárních akcí zmiňuje ve svém článku o kamýcké škole: *„Konaly se například květinové dny ve prospěch raněných vojáků a nezaměstnaných, děti prodávaly květiny v okolních obcích, výtěžek z této sbírky byl zaslán okresnímu hejtmanství, dále také sbíraly sušené ostružinové listí, které bylo v pytlích posíláno vojákům na frontu. Konaly se také dětské dny, které začínaly mší, poté děti vybíraly po obcích peníze, které šly ve prospěch zemské komise, okresní komise pro péči o mládež a na zakoupení bavlny*

²⁹VRCHOTICKÁ, Hana. *Historie Obecné a měšťanské školy* [online]. [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.ucenibezucebnic.cz/index.php?id=3462>

a vlny na potřeby pro vojíny. Dívky během zimy v ženských ručních pracích vyráběly ponožky, podešve, kamaše, rukavičnický a rukavice pro vojáky. Děti dále sbíraly staré kovy, především mosaz. Dále se konaly sbírky ve prospěch Červeného kříže a péči o mládež, i v tyto dny se vybíraly po obcích peníze a prodávaly se odznaky. Vybrané peníze šly vždy na charitativní účely. Později se prodávaly ve prospěch sbírky pro České srdce pohlednice s císařskou rodinou, výtěžek byl určen pro strádající děti.“³⁰

Ve třicátých letech 20. století se začaly konat besídky dětí s rodiči, jejichž tradice trvá dodnes. Jedná se o zpěv písní, přednes básní, divadelní představení, tanečky a jiné aktivity. Během podobně pořádaných akcí připravují děti rodičům také pohoštění. I v minulé době tak žáci rodičům vařili čaj, pekli zákusky či cukroví.

V roce 1937/38 se konal v Kamýku branný sraz škol, kterého se účastnily i školy z okolí. Jednalo se o školy z Hrachova, Svatého Jana a Krásné Hory. Na sraz přišlo také velké množství místních občanů a dalších organizací, k nimž patřily například hasičské sbory. Svoji účast přislíbilo a slib splnilo také četnictvo, místní školní rada a zástupci místních úřadů spolu s kamýckým zastupitelstvem. Dorazili rovněž i zástupci tehdejší vojenské posádky. Celou akci zakončil průvod, ve kterém vystoupily dívky v krojích.³¹

V příloze č. 2 jsou umístěny fotografie nové základní školy po výstavbě, dále za několik let a po úpravě nové fasády či vystavení třídy na výsluní na zahradě školy.

³⁰ VRCHOTICKÁ, Hana. *Historie Obecné a měšťanské školy* [online]. [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.ucenibezucebnic.cz/index.php?id=3462>

³¹ VRCHOTICKÁ, Hana. *Historie Obecné a měšťanské školy* [online]. [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.ucenibezucebnic.cz/index.php?id=3462>

3 HISTORIE VZDĚLÁVÁNÍ MENTÁLNĚ POSTIŽENÝCH

V literatuře najdeme řadu definic, které vymezují pojem mentálně postižený jedinec či jedinec s mentální retardací. Některé jsou zde citovány.

Pipeková vymezuje pojem mentální retardace takto: „*Jde o stav, charakterizovaný celkovým snížením intelektových schopností, které v sobě zahrnují schopnost myslet, učit se a přizpůsobovat se svému okolí.*“³²

Podobně vysvětluje mentální retardaci i Slowík, když říká, že se jedná se o opoždění či zpomalení mysli. Dále o mentální retardaci hovoří jako o pojmu, který se vztahuje k podprůměrnému intelektuálnímu fungování osoby, které se ukazuje v průběhu vývoje jedince a je spojeno s poruchami adaptačního období.“³³

Průcha a kolektiv v Pedagogickém slovníku charakterizuje mentální retardaci jako „*trvalé snížení rozumových schopností, jehož příčinou je organické poškození mozku.*“³⁴

Vítková cituje Vágnerovou: „*Nejčastěji je mentální retardace definována jako neschopnost dosáhnout odpovídajícího stupně intelektového vývoje, přestože byl takový jedinec přijatelným způsobem výchovně stimulován.*“³⁵

Švarcová říká: „*Mentální retardace je snížení rozumových schopností, které v psychologii označujeme jako inteligence.*“³⁶

Autoři Valenta a Müller ve své obsáhlé publikaci uvádí: „*Výchovou, vzděláváním a integrací osob s mentálním postižením se zabývá speciálně pedagogická disciplína, která nese název psychopedie.*“³⁷

³² PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: Paido, 1998. Edice pedagogické literatury, s. 171.

³³ SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2016, s. 112

³⁴ PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003, s. 120

³⁵ VÍTKOVÁ, Marie, ed. *Integrativní speciální pedagogika: integrace školní a speciální*. 2. rozšíř. a přeprac. vyd. Brno: Paido, 2004. Edice pedagogické literatury, s. 289.

³⁶ ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Mentální retardace: vzdělávání, výchova, sociální péče*. Vyd. 3., přeprac. Praha: Portál, 2006. Speciální pedagogika (Portál), s. 31.

Problém vzdělavatelnosti obecně patří odedávna mezi důležité oblasti pedagogiky. Doba, kdy byly děti s mentálním postižením rozdělovány na vzdělavatelné a nevzdělavatelné, je již daleko za námi. Problém vzdělavatelnosti musel vždy určitým způsobem každý pedagogický směr či pedagogický myslitel řešit. Mezi nejznámější pojetí vzdělávání patří názory Jana Amose Komenského, které neztratily svoji platnost ani s odstupem několika staletí.³⁸

Jedním z prvních psychopedů u nás byl Karel Slavoj Amerling. Byl ředitelem prvního ústavu pro slabomyslné, jednalo se o Ernestinum v Praze a konec devatenáctého století. Zakladatelem speciálního školství u nás byl Josef Zeman. S jeho jménem je spojeno vydání zákona o pomocných školách z roku 1929, který vřadil pomocné školy do školského systému, upravoval řízení těchto škol státem a řešil otázku povinné školní docházky slabomyslných. Také období po 2. světové válce je spojeno s několika legislativními úpravami tehdejší československé speciální pedagogiky. Vydáním zákona o jednotném školství z roku 1948 došlo k začlenění defektní mládeže do školství. Poprvé se zde také objevuje termín zvláštní škola. V roce 1960 bylo speciální školství doplněno o speciální mateřské školy. Důležitá jména v tomto období jsou profesori speciální pedagogiky Miloš Sovák a František Kábele.³⁹

Období po listopadu 1989 přineslo speciálnímu školství další změny. Vedle pomocných škol vznikají přípravné stupně pomocných škol, rehabilitační třídy pro žáky s nejtěžším mentálním postižením, třídy pro autistické žáky či pro klienty v ústavech sociální péče.⁴⁰

Objevuje se termín integrace, o němž se opírá mnoho definic. Například:

³⁷ VALENTA, Milan a Oldřich MÜLLER. *Psychopedie*. 2. vyd. Praha: Parta, 2004, s. 7

³⁸ ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Mentální retardace: vzdělávání, výchova, sociální péče*. Vyd. 3., přeprac. Praha: Portál, 2006. Speciální pedagogika (Portál).

³⁹ VALENTA, Milan a Oldřich MÜLLER. *Psychopedie*. 2. vyd. Praha: Parta, 2004.

⁴⁰ ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Komplexní systém vzdělávání dětí, mládeže a dospělých s těžším mentálním postižením: učebnice pro speciální školy*. Praha: Septima, 1994.

Slowík chápe integraci jako „*spolužití postižených a nepostižených při přijatelně nízké míře konfliktnosti vztahů těchto skupin.*“⁴¹

Pedagogický slovník vysvětluje integrované vzdělání takto: „*Jedná se o přístupy a způsoby zapojení žáků se zvláštními vzdělávacími potřebami do hlavních proudů vzdělávání a do běžných škol. Cílem je poskytnout i žákům s těžkými a trvalými zdravotními postiženími společnou zkušenost s jejich zdravými vrstevníky, a přitom respektovat jejich specifické potřeby.*“⁴²

Snahou speciálního školství je zdařilé zapojení zdravotně postižených žáků do školského systému. Tomuto procesu ale musí předcházet vytvoření celého souboru určitých podmínek. Důležitým faktorem je připravenost učitelů, dále přijetí postiženého dítěte svými spolužáky, dále zajištění speciálních pomůcek a podobně. Relativně snadno se začleňují děti se smyslovými či tělesnými vadami, hůře již děti s mentálním postižením.⁴³

Nejvhodnější formy integrace pro tyto žáky je zřízení speciální třídy pro mentálně postižené při běžné škole, v tomto případě hovoříme o skupinové integraci. Děti s postižením společně se zdravými dětmi navštěvují stejnou budovu školy, společně tráví přestávky nebo obědvají ve společné jídelně. Další rovinu tvoří společné celoškolské mimoškolní aktivity, jako jsou školní výlety, sportovní hry, zájmové kroužky pořádané školou. Třetí rovinou je společné vyučování těch předmětů, kde mentální postižení není až tak velkým deficitem, např. výtvarná, hudební nebo pracovní výchova. Forma skupinové integrace se jeví jako přijatelnější než integrace individuální, jisté ale je, že při integraci mentálně postižených dětí do běžného typu škol je třeba posuzovat každý případ individuálně a na prvním místě brát v potaz prospěch a možnosti dítěte.⁴⁴

⁴¹ SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2016, s. 31.

⁴² PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003, s. 87

⁴³ VÍTKOVÁ, Marie, ed. *Integrativní speciální pedagogika: integrace školní a speciální*. 2. rozšíř. a přeprac. vyd. Brno: Paido, 2004. Edice pedagogické literatury.

⁴⁴ MÜLLER, Oldřich. *Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné škole*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001.

Pro počátek 21. století je dále typický další pojem, týkající se vzdělávání žáků s postižením v běžných školách, a sice pojem inkluze.

Velmi zjednodušeně by bylo možné říci, že integrace vyžaduje větší přizpůsobení dítěte škole, zatímco inkluze se víc snaží přizpůsobit edukační prostředí žákům. Pojem je vysvětlen opět v pedagogickém slovníku a to takto: „*Inkluzivní škola je škola, která je vstřícná pro všechny děti a respektuje jejich odlišnosti, které jsou vnímány jako zdroj inspirace pro kvalitnější vzdělávání všech.*“⁴⁵

Slowík potom vysvětluje pojem inkluze jako nikdy nekončící proces, ve kterém se lidé s postižením mohou v plné míře zúčastňovat všech aktivit společnosti stejně jako lidé bez postižení.⁴⁶

3.1 Vzdělávání mentálně postižených v ZŠ Kamýk nad Vltavou

Vzdělávání mentálně postižených v kamýcké škole je spojeno s rokem 1993. Stalo se tak v návaznosti na zřízení týdenního stacionáře ve vedlejší budově bývalých jeslí v roce 1992. Tento stacionář byl určen pro děti s handicapem ve věku od 3 do 15 let a bylo logické, že děti musí někde absolvovat povinnou školní docházku. Tímto došlo vhodně k propojení vzdělávání a sociální služby a zařízení funguje dodnes. Některé děti jsou tedy přes týden ve stacionáři ubytovány, docházejí ve všední dny do školy a o víkendu jsou doma se svými blízkými. Dále ale navštěvují školu a speciální třídy také děti z blízkého okolí nebo přímo z Kamýku nad Vltavou.

Počet speciální tříd se v kamýcké škole měnil dle potřeb žáků. Nejvíce zde byly třídy tři, pro celkem 18 žáků. Vyučování ve třídách byli žáci různých stupňů mentálního postižení a dalších přidružených vad. Dominovalo těžké mentální postižení, dále postižení tělesné a autismus. Na počátku fungování těchto speciálních tříd byli žáci s autismem ve třídě spíše výjimkou, v současné době však žáků s poruchou autistického spektra přibývá. V kombinaci s mentálním postižením si troufnu říci, že se jedná o žáky s velice náročným procesem vzdělávání a péče. Ve většině případů se žáky ve třídách starají tři pedagogičtí pracovníci, což však dle sdělení zakladatelky

⁴⁵ PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003, s. 85.

⁴⁶ SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2016, s. 32.

nebylo pravidlem, ona například působila na začátku ve třídě zcela sama, což bylo velice náročné a nepředstavitelné.

3.2 Významné osobnosti spojené se vzděláváním mentálně postižených v ZŠ Kamýk nad Vltavou

Na založení speciálních tříd v kamýcké škole měla hlavní podíl učitelka Marie Pilíková. V roce 1992 začala pracovat v nově vzniklém Ústavu sociální péče Kamýk nad Vltavou, který byl určen pro děti s mentálním postižením ve věku od 3 do 15 let a jehož zřizovatelem byl Středočeský kraj. Později bylo toto zařízení přejmenováno na Krok, poskytovatel sociálních služeb. Před rokem 1989 byla situace školního vzdělávání jiná, zpravidla totiž děti s nejtěžšími stupni mentálního postižení a děti s kombinovanými vadami byly ze vzdělávání zcela vyloučeny, bylo možné je osvobodit od povinné školní docházky. Nyní tomu bylo jinak a Marie Pilíková se nejdříve pokoušela děti v zařízení sama, i když to nebylo oficiálně schváleno. Požádala tedy ředitele zdejší základní školy, aby umožnil vzdělávání dětí ze stacionáře v rámci základní školy. Po jednání s vedením školy bylo nutné prostudovat různé vyhlášky a školský zákon, začít jednat s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, s pedagogicko-psychologickými poradnami, místním obecním úřadem, s hygienickou správou. Vše se podařilo a v roce 1993 začala výuka v kamýcké základní škole ve třídě, zřízené pro děti s lehkým až středním mentálním postižením.

Období začátku vzdělávání mentálně handicapovaných žáků bylo náročné. Učitelka Marie Pilíková byla sama na šest žáků, z nichž dva byli na invalidním vozíku. Třída vznikla v 1. patře školy a bylo nutné tyto dva žáky každé ráno vynést po schodech a zase je po vyučování snést do přízemí. Je až s podivem, jak se k této situaci stavěl ředitel školy a další učitelé, na škole působící. *„Spolu se školníkem se vždy našel některý „mužský“ z řad učitelů nebo i sám ředitel a chlapce mi do schodů donesli“*, říká učitelka Pilíková. Postupně se do třídy podařilo získat mladé muže vykonávající náhradní civilní službu, což bylo pro pomocnou třídu velkým přínosem. Nejdříve zde pomáhal pouze 1 pracovník civilní služby, později se podařilo zaměstnávat dokonce tři mladé muže. Když škola přestala mít možnost tyto pracovníky sama zaměstnávat, pomohla kamýcká obec, jíž legislativa stále umožňovala, aby civilní služba byla do zrušení plnění vojenské povinnosti vykonávána u ní.

Pro kvalitnější možnosti výuky hledala Marie Pilíková pomoc u blízkých podobně vzdělávajících škol. Pomoc našla u dobříšské tehdy zvláštní školy, která do Kamýku pomohla nejen půjčováním didaktických pomůcek, ale i podporou, vedením, metodikou. Velkou oporou byli při vzdělávání také rodiče vzdělávaných dětí. Díky jednomu tatínkovi se podařilo do třídy získat počítač s kreslícím programem, kde si žáci procvičovali barvy, tvary, písmena či číslice. Dle učitelky Marie Pilíkové se jednalo zhruba o rok 1994 nebo 1995. Rodiče také sháněli různě po sponzorech finance, což se dařilo. Například se mohl dvakrát uskutečnit v době školního roku týdenní pobyt u moře. Zde pomáhal také manžel učitelky Marie Pilíkové a další dobrovolníci. Postupně se počet žáků v této třídě rozrostl až na 12. *„Využívala jsem osnovy tehdejší pomocné školy. Bylo to náročné na skloubení rozvrhu, vše jsem vypracovávala sama, každé dítě mělo jinou mentální úroveň a jiné potřeby,“* vzpomíná učitelka Pilíková. Její působení ve zdejší třídě skončilo v roce 1999 odchodem na mateřskou dovolenou. Ke své práci speciálního pedagoga se po mateřské dovolené vrátila, ale již v jiné škole. Začátky své pedagogické praxe v kamýcké škole a založení speciálního školství byly pro ni stěžejní.

Jaroslav Chvosta působil v ZŠ Kamýk nad Vltavou v letech 1992 až 2012 jako ředitel školy a učitel přírodopisu a tělesné výchovy, což byly jeho aprobované předměty. Školu tedy vedl i v roce 1993, kdy ho oslovila Marie Pilíková, zakladatelka speciálních tříd v Kamýku nad Vltavou a požádala ho o spolupráci. Pro ředitele Chvostu bylo samozřejmostí, že ve vzdělávacím procesu jsou stejně důležití všichni žáci. Pedagogy vedl k tomu, aby respektovali právo na vzdělání všech dětí bez rozdílu. Snažil se o odstraňování překážek ve vzdělávání handicapovaných žáků, chtěl, aby také žáci se speciálními vzdělávacími potřebami měli vhodné podmínky ke vzdělávání. Jeho krédem bylo, že *„škola je otevřená pro všechny žáky.“* O vzdělávání žáků s postižením hovořil jako o skupinové integraci. Třídy si prošly obdobím, kdy byly nazývány pomocnými. Později jedna třída pracovala jako třída Přípravného stupně základní školy speciální, bylo v ní šest žáků. Od 1. září 2005 začala speciální třída pracovat jako speciální třída základní školy, obor pomocná škola - nižší stupeň, byla zřízena pro mentálně postižené žáky, žáky s více vadami a autismem a navštěvovali ji čtyři žáci. Vzdělávání těchto žáků bylo také v této době zahrnuto do projektu „Do života s přehledem“, na který byl získán grant EU, v jehož rámci byly vybudovány bezbariérové přístupy do školy a tříd, vznikly dvě nové

multifunkční učebny s velmi dobrým materiálním vybavením a pěkným sociálním zázemím.

O tři roky později navštěvovalo speciální třídy už celkem 11 žáků. Jedna z těchto tříd byla vedena jako rehabilitační, jednalo se o děti s těžkými postiženími a péče o ně byla ve všech směrech velice náročná. Podle vlastních slov ředitel Chvosta práci ve speciálních třídách nikdy nezlehčoval, protože si uvědomoval, že má smysl nejen pro děti s postižením, ale i jejich zdravé vrstevníky. Dodnes považuje svoji iniciativu při založení speciálních tříd v Kamýku nad Vltavou za podnětnou a správnou.

Učitelka Michaela Fejtová Krajská nastoupila na kamýckou základní školu ve školním roce 2004/2005 a působila zde do roku 2017. Během této doby vyučovala nejen ve speciálních třídách, ale několik let učila i na 1. stupni či na 2. stupni, především vyučovací předměty dějepis a občanská výchova.

V době svého nástupu studovala bakalářské studium na Pedagogické fakultě v Hradci Králové, postupně ho dokončila a dále vystudovala Speciální pedagogiku v Praze a Učitelství 1. stupně v Liberci.

Celkem 5 nových prvňáčků začala učitelka Fejtová Krajská vyučovat 1. září 2010. Jednalo se o 2 dívky a 3 chlapce. Mentální postižení těchto žáků se pohybovalo od středně těžké do těžké mentální retardace, přidružoval se autismus, tělesné či smyslové vady. Vzhledem k náročnosti práce s těmito žáky ve třídě pracovali ještě další 2 pedagogičtí pracovníci, jednalo se o vychovatelku a asistentku pedagoga. Učitelka s vychovatelkou společně většinou každý rok setrvaly a tvořily tak sehraný tým, který je především pro žáky s postižením a autismem důležitý, asistentky se někdy střídaly. Dle slov učitelky Michaely Fejtové Krajské je stav, kdy autistického žáka vyučuje každý rok jiný pedagog, doslova pohromou. K jejím zásadám patří totiž ověřená skutečnost, aby se ve speciálních třídách, pokud to samozřejmě jde, vyučující zbytečně moc neměnili. Platí to ale i o změně jednotlivých žáků ve třídě. Je dobré, když zůstává kolektiv spolužáků, kteří si na sebe zvykli, co nejvíce stejný.

Cílem výuky ve speciálních třídách nebyla dle slov učitelky Fejtové Krajské nutnost naučit děti co nejvíce vědomostem, ale především je co nejvíce sociálně zapojit,

naučit je co největší samostatnosti, vlastní sebeobsluze, hygienickým návykům. Rozvíjí se jejich smysly, komunikační schopnosti, motorické schopnosti či orientace.

Výchovně vzdělávací proces se musí přizpůsobovat zvláštnostem psychického i fyzického vývoje žáků. Zohledňuje se rozdílnost rozumových schopností žáků i odlišnost prostředí, ze kterého dítě přichází. Snahou je zachytit a rozvíjet každý drobný pokrok jednotlivce. Učivo je redukováno na osvojení základních vědomostí a dovedností v jednotlivých vzdělávacích oblastech a vzdělávacích oborech, důležitým cílem je vybavit žáky triviem základních vědomostí a dovedností (čtení, psaní, počítání). Vždy ale záleží na stupni mentálního postižení. Žáci se středně těžkým mentálním postižením se učí podobně jako žáci z běžné školy číst, psát, počítat, ve vzdělávacím programu mají předměty jako je prvouka, dějepis, zeměpis, přírodopis a další. Stejně jsou i výchovy – tělesná, pracovní, výtvarná a hudební. Vlastně chybí pouze cizí jazyk. Žáci s těžkým mentálním postižením se vzdělávají v předmětech smyslová a rozumová výchova, řečová výchova a dále hudební, tělesná, pracovní a výtvarná výchova.

I přes složitější situaci z hlediska dopravní obslužnosti se učitelka Fejtová Krajská snažila žáky co nejvíce aktivizovat. Pravidelností byl každodenní pobyt na čerstvém vzduchu, o přestávkách navštěvovali žáky z běžných tříd, dále vyjížděli každým rokem na hipoterapii do vedlejší vesnice a naopak za nimi několikrát ročně přijížděla paní s pejsky v rámci canisterapie. S žáky se vyučující účastnili soutěží a akcí, které organizovala škola, např. Den dětí, Maškarní bál, Mikulášská diskotéka, různá divadelní představení, školní akademie, sportovní hry a další.

Velkým přínosem pro všechny žáky byly společné aktivity, zejména pak projekt Cesta k inkluzi, díky kterému děti z její třídy mohly jezdit na plavání do plaveckého bazénu. Docházka do základní školy speciální trvá 10 let a člení se na dva stupně: 1. - 6. ročník a 7. - 10. ročník. Žáci zde plní povinnou školní docházku, absolvováním získají základy vzdělání. Po absolvování základní školy speciální mohou pokračovat ve středním vzdělávání na praktické škole dvouleté nebo praktické škole jednoleté, čehož ale žáci, vycházející ze speciálních tříd v Kamýku nad Vltavou, využívají spíše minimálně. Další možností je zaměstnání v chráněných pracovních dílnách, což jsou pracoviště přizpůsobená pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

4 VÝVOJ ŠKOLY V LETECH 2005 - 2014

Objekt základní školy je umístěn na levém břehu řeky Vltavy ve středu obce. Školní budova má charakter pavilónové školní budovy, v době mé povinné školní docházky byla školou starou 43 let. Budova samotná i materiální vybavení školy se nachází na dobré úrovni, průběžně dochází k jeho obnově. Ve škole jsou kromě kmenových tříd odborné učebny přírodopisu a výtvarné výchovy, fyziky a chemie, informatiky, dále tělocvična, pracovní dílna, školní kuchyňka či žákovská knihovna. V lednu 2004 byla dokončena kompletní rekonstrukce dívčího sociálního zařízení v prvním patře a v přízemí sociální zázemí pro zaměstnance školy.

V roce 2005, kdy začala moje povinná školní docházka, bylo v Kamýku nad Vltavou otevřeno nové sportovní hřiště se speciálním umělým povrchem. V rámci tělesné výchovy bylo a je žáky a učiteli hojně využíváno. Od školy se nachází zhruba 0,5 km. Ve stejném roce získala obec Kamýk nad Vltavou grant EU, nesoucí pracovní název „Do života s přehledem“, který umožnil modernizaci tělocvičny školy a přístavbu tříd pro žáky s mentálním postižením ve škole se vzdělávajících. Byly zde umístěny dvě pracovní speciální třídy, zázemí pro tělocvičnu a dílny v podobě dvou šaten a nového sociálního zařízení zahrnující umývárny a sprechy, které je napojeno na solární systém ústředního topení a ohřevu vody. V rámci tohoto projektu se škola stala pro potřeby speciálních tříd bezbariérovou, což umožnila nově zbudovaná vertikální výtahová plošina z přízemí do prvního patra a šikmá plošina k tělocvičně. Pro žáky speciálních tříd byla vybudována samostatná místnost se speciálním sociálním vybavením. Upraven byl i přilehlý školní pozemek. Tato rekonstrukce se plynule přesunula až do roku 2006.

Výroční zpráva za školní rok 2005/2006 také uvádí, že stále zůstávají obrovským problémem rovné střechy, prosklené schodišťové pasáže a větrání šatnového prostoru. Do budoucna se proto počítá s postupnou výměnou schodišťových pasáží, které svým provedením vyřeší jak zateplení budovy, tak i zamezí propouštění dešťové vody do chodeb a podstatně vylepší klimatické podmínky ve škole. V zimních měsících prodělala střecha tělocvičny i samotná tělocvična zatěžkávací zkoušku, při které se, plně osvědčila již vyměněná plastová okna. Během úprav byla zvětšena nářadovna tak, že v současné době odpovídá bezpečnému uložení

tělocvičného náradí, bylo vyřešeno osvětlení tělocvičny i nářadovny, provedeno dokončení a uzavření stropu a upravena podlahová krytina.⁴⁷

Ve školním roce 2011/2012 prošla kamýcká základní škola další rekonstrukcí. Proběhlo zateplení, došlo na výměnu schodišťových pasáží, škola byla vybavena novými okny a novou kotelnou na biopaliva a především byla nově omalována barvami duhy. V tomto roce také došlo k vyčlenění části prostoru prvního patra speciálními třídami. Na školní zahradě byla vybudována venkovní učebna s názvem „Třída na výsluní“, která byla a je určena k venkovní výuce během příznivého počasí. Přibyl zde pro děti také basketbalový koš, trampolína, pískoviště, houpačka, stůl na stolní tenis. Toto vše bylo hojně využíváno žáky družiny, školního klubu či během velkých přestávek.⁴⁸

Z aktivit, které základní škola připravovala, a byla jsem jejich účastníkem, mohu jmenovat následující: skok přes laťku, vánoční a velikonoční trhy, mikulášská nadílka, den dětí, sběr starého papíru, sběr hliníku, sběr plastových víček. Volitelnými předměty, které byly součástí povinného učebního plánu, byl především vyučovací předmět sportovní hry a to v 6 a 9. ročníku. Jako žáci jsme pravidelně navštěvovali různé soutěže, a to nejdříve vždy ve školním kole a dále v kole okresním, případně i krajském. Jednalo se například o olympiády v předmětu přírodopis, matematika, zeměpis, anglický jazyk, chemie, český jazyk, dále soutěže pěvecké, výtvarné, recitační a sportovní. Z bohaté nabídky zájmových kroužků jsem navštěvovala kroužek hry na flétnu a kroužek divadelní.

Z projektů mohu jmenovat Mléko do škol, Ovoce do škol, Den Země, Recyklohraní, Chraň své životní prostředí, environmentální projekt Místo pro život. Samozřejmě byly kulturní aktivity týkající se návštěvy divadel či kina, školní výlety, dále preventivní programy, lyžařský a plavecký výcvik, škola v přírodě.

⁴⁷ *Výroční zpráva o činnosti Základní školy Kamýk nad Vltavou. 2005 – 2006.* Archiv Základní školy Kamýk nad Vltavou

⁴⁸ *Výroční zpráva o činnosti Základní školy Kamýk nad Vltavou. 2011 - 2012* [online]. 2012 [cit. 2021-10-21]. Dostupné z: <https://adoc.pub/20120e11ad0f1025dc69f36fae90cf28e3ec62471.htm>

4.1 Společný projekt Cesta k inkluzi

Projekt probíhal od 1. srpna 2012 do 31. ledna 2013. Z velké části byl financován z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblast podpory z fondů Evropské unie a ze státního rozpočtu České republiky. Hlavním cílem projektu byla podpora myšlenky integrace a inkluze, která by přinesla všem žákům („zdravým“ i žákům s postižením) nové podněty, zážitky a zkušenosti. Projekt byl vybrán pro zkvalitnění výuky, pro osobnostní rozvoj žáků, k podpoře tolerance a výchově k ohleduplnosti. Jeho cílem bylo vytvoření a pilotní ověření metodických materiálů k provádění inkluze žáků s mentálním postižením ve výuce tělesné výchovy a pracovních činností. Partnerem tohoto projektu byla ZŠ Vysoký Chlumec a zařízení Krok – poskytoval sociálních služeb. Tento projekt byl vytvořen přímo na kamýckou školu a pravděpodobně ze všech realizovaných projektů přinesl jejím žákům největší prospěch, a to nejen žákům s postižením, ale všem žákům školy. V jeho rámci žáci plavali v plaveckém bazénu v Příbrami, realizoval se Den řemesel ve Vysokém Chlumci, ukázky dekorativních praktik ve škole v Kamýku nad Vltavou, nakoupilo se mnoho didaktického materiálu na pracovní činnosti a tělesnou výchovu a každý žák školy dostal triko s názvem školy a projektu. V příloze č. 4 a 5 bakalářské práce se nachází metodický list pro pracovní a tělesnou výchovu, vytvořený pedagogy školy, který byl ověřen v praxi a určen pro společné vzdělávání všech žáků školy. Oba metodické materiály jsou použity z archivu školy. Dále se v příloze č. 3 nachází titulní strana fotoknihy, na fotografii jsem já, autorka bakalářské práce, s žákem ze speciální třídy, právě odjíždíme na společnou plaveckou výuku, realizovanou díky projektu v příbramském bazénu.

V době, kdy se projekt Cesta k inkluzi realizoval, byly ve škole otevřeny tři speciální třídy, které navštěvovali žáci se středně těžkým mentálním postižením, těžkým mentálním postižením a také s kombinovaným postižením. Je tedy velkou výhodou, že se zdraví (intaktní) žáci prakticky od první třídy setkávali s žáky s postižením a na spojené vzdělávací aktivity byli tak zvyklí.

Důvod ke vzniku podobnému projektu byl následující: *„Sdílíme základní myšlenku inkluze a náš projekt jsme vypracovali s cílem přinést žákům s postižením nové podněty, zážitky a zkušenosti. Nechceme je pouze učit, jak žít ve společnosti, ale chceme také "učit" většinovou společnost, aby brali spoluobčany s mentálním či tělesným postižením jako rovnocenné partnery, jako prvek obohacující rozmanitost*

společnosti a života vůbec. Naším cílem je, aby se většinová populace zbavila předsudků vůči osobám s mentálním postižením, protože víme, že jejich výchova a vzdělávání nejsou zbytečné, že i oni mohou být pro společnost velkým přínosem a že se máme od nich co učit - upřímnosti, mezilidským vztahům, radosti ze života a schopnosti být tak trochu nad věcí. Slovo „Cesta“ v názvu vyjadřuje proces, protože jsme si vědomi, že není možné nastolit inkluzi šmahem kouzelného proutku, ale musíme jít krok za krokem. Protože máme zkušenosti, ale přesto při své práci stále hledáme nové možnosti a také protože postrádáme metodické materiály, rozhodli jsme se začít pracovní výchovou a tělesnou výchovou a vypracovat metodiku, jak pracovat společně se žáky s postižením a žáky intaktními a o tu se podělit s ostatními.“⁴⁹

Na tento projekt měl plynule navázat další, který pedagogové školy vypracovali, a sice projekt Spolu v barvách a tónech. Již podle názvu poznáme, že se měl týkat společné výuky ve vyučovacích předmětech výtvarná a hudební výchova. Bohužel již nebyl podpořen, a tedy se neuskutečnil.

⁴⁹ Základní škola Kamýk nad Vltavou. *Projekt Cesta k inkluzi: Metodika pro inkluzivní vzdělávání*. 2012.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem zpracovala historii, vývoj a současnost Základní školy v Kamýku nad Vltavou. Vzdělávání je proces, který je nenahraditelný pro všechny jeho účastníky a dle Jana Ámose Komenského je to proces nikdy nekončící.

Cílem této bakalářské práce bylo přiblížit historii školství v obci Kamýk nad Vltavou. Základní škola je známá především tím, že v 90. letech minulého století začala vzdělávat i žáky s mentálním postižením a děje se tak dodnes. V práci byla provedena analýza dostupných dokumentů, kronik a textů týkajících se kamýcké školy. Kromě toho proběhly rozhovory s osobnostmi spjatými se školou, konkrétně se speciálními třídami.

Myslím si, že po roce 1989 se mnoho věcí ve vzdělávacím procesu změnilo k lepšímu. Jako nejzásadnější vidím změnu, ke které naše školství dospělo, že výchova a vzdělávání postižených žáků přestalo být doménou speciálního školství a v souvislosti s inkluzivními trendy ve vzdělávání se postupně stalo záležitostí všech typů škol a školských zařízení. Jako účastník společného vzdělávání během své vlastní školní docházky o něm mohu sama hovořit a hodnotit ho. Jako pozitivní vidím skutečnost, že společné vzdělávání obohacuje všechny žáky, kteří se vzdělávání účastní, bez ohledu na jejich rozumové schopnosti. Přínos vidím především v oblasti sociální. Inkluze jako proces je v současnosti nejvíce spojován právě se společným vzděláváním. Dle mého názoru by bylo vhodné hovořit a snažit se o inkluzivní postoje i po ukončení vzdělávacího procesu, tedy v oblastech smysluplného využívání volného času, vhodného zaměstnání, dostupného bydlení. I zde lidé s postižením totiž potřebují pomoc, aby se mohli plně účastnit života ve společnosti.

V současné době v kamýcké škole fungují stále 2 speciální třídy. Stále jsou v nich vyučováni žáci s mentálním či kombinovaným postižením, či žáci s poruchami autistického spektra. Od otevření první z nich uplynulo neuvěřitelných 29 let. Hlavním cílem těchto speciálních tříd je i nadále předat dětem takové dovednosti, znalosti a návyky, aby se dokázaly co nejvíce a co nejsamostatněji zapojit do běžného života. Velkou výhodou těchto tříd je již zažitá skutečnost, že jsou nedílnou součástí běžné základní školy a tím vlastně každodenně probíhá přirozená integrace. Děti se potkávají na chodbě, společně navštěvují kulturní a společenské akce školy,

účastní se dle svých možností společné výuky, což je pro všechny zúčastněné velmi přínosné. Zkušenost s podobně probíhající výukou mnoho základních škol nemá, proto lze s jistotou hovořit o výjimečnosti této základní školy.

POUŽITÉ PRAMENY A LITERATURA

ARCHIVNÍ FONDY

Kroniky a pamětní knihy

Kamýk nad Vltavou Kronika obce III. 1954-1960, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

Kronika MěNV Kamýk nad Vltavou 1972 -1982, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

Pamětní kniha I. Kamýk nad Vltavou 1845/1775/-1950, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

Pamětní kniha MěNV Kamýk nad Vltavou II. díl 1950 – 1953, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

Pamětní kniha města Kamýka nad Vltavou 1961 -1964 IV. díl, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

Pamětní kniha MěNV Kamýk nad Vltavou V. díl 1965- 1971, CD-ROM, Státní okresní archiv Příbram

Archiv Základní školy Kamýk nad Vltavou

Výroční zpráva o činnosti Základní školy Kamýk nad Vltavou. 1996 – 1997. Archiv Základní školy Kamýk nad Vltavou.

Výroční zpráva za školní rok 1997/1998. Archiv Základní školy Kamýk nad Vltavou.

Výroční zpráva o činnosti Základní školy Kamýk nad Vltavou. 1998 – 1999. Archiv Základní školy Kamýk nad Vltavou.

Výroční zpráva o činnosti Základní školy Kamýk nad Vltavou. 2000 – 2001. Archiv Základní školy Kamýk nad Vltavou.

Výroční zpráva o činnosti Základní školy Kamýk nad Vltavou. 2002 – 2003. Archiv Základní školy Kamýk nad Vltavou.

Výroční zpráva o činnosti Základní školy Kamýk nad Vltavou. 2005 – 2006. Archiv Základní školy Kamýk nad Vltavou

Základní škola Kamýk nad Vltavou. *Projekt Cesta k inkluzi: Metodika pro inkluzivní vzdělávání*. 2012.

Základní škola Kamýk nad Vltavou. *Projekt Cesta k inkluzi: Běh- Metodika CI TV 3*, 2013.

Základní škola Kamýk nad Vltavou. *Projekt Cesta k inkluzi: Hmatové polštářky - Metodika CI PV 9*, 2013.

LITERATURA

ČÁKA, Jan. *Zmizelá Vltava*. Beroun: Baroko & Fox, 1996. ISBN 8085642263.

DURDÍK, Tomáš, Jaromír HOŘEC a Karel SKLENÁŘ. *Dějiny Kamýka nad Vltavou*. Česká expedice, 1996. ISBN 8085281384.

HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko: popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Blaníkem a vyličení života jejího lidu*. Díl I. Nákladem Okresního školského výboru v Sedlčanech a učitelstva okresu sedlčanského, sedleckého a votického Tiskem České grafické Unie, a.s. v Praze, 1925.

HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko: popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Blaníkem a vyličení života jejího lidu*. Díl III. Nákladem Okresního školského výboru v Sedlčanech a učitelstva okresu sedlčanského, sedleckého a votického Tiskem České grafické Unie, a.s. v Praze, 1928.

MÜLLER, Oldřich. *Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné škole*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001. ISBN 80-244-0231-9.

PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: Paido, 1998. Edice pedagogické literatury. ISBN 8085931656.

PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 8071787728.

SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-271-0095-8.

ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Komplexní systém vzdělávání dětí, mládeže a dospělých s těžším mentálním postižením: učebnice pro speciální školy*. Praha: Septima, 1994. ISBN 8085801272.

ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Mentální retardace: vzdělávání, výchova, sociální péče*. Vyd. 3., přeprac. Praha: Portál, 2006. Speciální pedagogika (Portál). ISBN 8073670607.

VALENTA, Milan a Oldřich MÜLLER. *Psychopedie*. 2. vyd. Praha: Parta, 2004. ISBN 8073200635.

VÍTKOVÁ, Marie, ed. *Integrativní speciální pedagogika: integrace školní a speciální*. 2. rozšíř. a přeprac. vyd. Brno: Paido, 2004. Edice pedagogické literatury. ISBN 8073150719.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

ČTK, Michael Daněk. *Před 25 lety byla obnovena povinná devítiletá školní docházka* [online]. 2021 [cit. 11-20-2021]. Dostupné z: <https://www.drbna.cz/zpravy/vzdelani/7958-pred-25-lety-byla-obnovena-povinna-devitileta-skolni-dochazka.html>

Vodní dílo Kamýk [online]. [cit. 11-14-2021]. Dostupné z: <http://www.visitvltava.cz/cz/vodni-dilo-kamyk/26/>

VRCHOTICKÁ, Hana. *Historie Obecné a měšťanské školy* [online]. [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.ucenibezucebnic.cz/index.php?id=3462>

Výroční zpráva o činnosti Základní školy Kamýk nad Vltavou. 2011 - 2012 [online]. 2012 [cit. 10-21-2021]. Dostupné z: <https://adoc.pub/20120e11ad0f1025dc69f36fae90cf28e3ec62471.htm>

Zřícenina hradu Kamýk [online]. [cit. 11-13-2021]. Dostupné z: <https://www.obeckamyk.cz/index.php/zajimavosti/vrskamyk>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Stará budova školy

Příloha č. 2: Nová budova školy

Příloha č. 3: Projekt Cesta k inkluzi – titulní strana fotoknihy

Příloha č. 4: Metodický list projektu Cesta k inkluzi- tělesná výchova

Příloha č. 5: Metodický list projektu Cesta k inkluzi- pracovní výchova

Příloha č. 1: Stará budova školy

60. léta 20. století, zdroj: vlastní fotografie

Příloha č. 2: Nová budova školy

přední část - rok 1965, zdroj: vlastní fotografie

přední část - rok 2013, zdroj:
<https://www.firmy.cz/detail/357593-zs-kamyk-nad-vltavou-kamyk-nad-vltavou.html>

rok 2005, zdroj:
<https://www.obeckamyk.cz/index.php/institute/zs>

boční část — rok 2013, zdroj:
<https://www.obeckamyk.cz/index.php/institute/zs>

zahrada – rok 2012, zdroj: https://www.ziveobce.cz/kamyk-nadvltavou_c540439

zahrada a třída na výsluní – rok 2013, zdroj: <https://www.ropstrednicechy.cz/news.php?id=002f331c-25eb-102f-aa36-00e0814daf34>

Příloha č 3: Projekt Cesta k inkluzi – titulní strana fotoknihy

Zdroj: vlastní fotografie

Příloha č. 4: Metodický list projektu Cesta k inkluzi- tělesná výchova

Běh (Metodika CI TV 3)

„Naše síly rostou, víme-li o nich“. (Vauvenargues)

Klíčová slova: kondiční cvičení, běh, start

Pomůcky: kužely, píšťalka, kartičky s obrázky

Cílová skupina: starší žákyně se středně těžkým až těžkým mentálním postižením
žákyně druhého stupně základní školy

Odhadovaná doba:

10 minut (úvodní část)

25 minut (hlavní část)

10 minut (závěrečná část – hodnocení hodiny)

Motivace:

Běh je vedle chůze nejpřirozenější pohyb člověka. Hlavně děti mladšího školního věku mají zálibu v běhání a různých honičkách, starší žáci už tolik ne.

Struktura hodiny:

Úvodní část

Pořadová cvičení:

Proběhne obvyklý nástup a na úvod můžeme zvolit zahřívací cvičení nebo hru podle výběru žáků, např. známou hru Na rybáře. Je zvolen jeden žák, který běží naproti houfu „rybiček“, které postupně chytá. Ten, kdo je chycen, pomáhá chytat ostatní, dokud nejsou všichni žáci „pochytaní“.

Následovat bude krátká rozcvička – jednoduché protažení hlavy, krku, rukou, trupu a hlavně nohou.

Před hlavní částí rozdělíme třídu na družstva. Rozdělení do družstev můžeme učinit zábavnějším. Rozdáme žákům kartičky, na kterých jsou natištěná tiskátka (ty připravili žáci speciální třídy na použité čtvrtky). Každé družstvo má svůj obrázek a žáci se beze slov musí správně zařadit do svého družstva (mohou se dorozumívat pouze gesty).

Hlavní část

Po rozcvičení si zopakujeme prvky běžecské abecedy a různé druhy běhu:

- liftink (zvedání pat – velmi elastická dvojité práce kotníku), skipink (zvedání celé plosky nohy od země – ostrá kolena) nejprve nízký skipink, pak střední a nakonec zakopávání (zcela uvolněně bérec vzad, paty až na hýždě)
- cval stranou
- běh vpřed a vzad

Zapomínat bychom neměli ani na paže, které při běhu pomáhají.

Zopakujeme si starty z různých poloh a rovinky.

Nejprve žákům připomeneme startovní povely užívané při závodech ve sprintu:

„Závodníci na místa.“ – žáci přistoupí ke startovní čáře

„Připravte se.“ – zaujmou startovní polohu

„Pozor.“ – povel těsně před „výstřelem“ zaujetí střehové polohy

„Výstřel.“ či jiný zvukový signál – žáci vyběhnou

Startovat můžeme:

- z vysokého startu
- z nízkého startu
- z kleku
- z tureckého sedu
- z lehu (na břiše, hlavou do směru běhu)

Počet opakování každé startovní polohy volíme dle času a výkonnosti žáků.

Kužely nám poslouží jako orientační body, kde musí žáci dosáhnout nejvyšší rychlosti. K prvnímu kuželu akcelerace, dosažení maximální rychlosti. Tu žáci udrží krátký úsek ke druhému kuželu. Od druhého kužele přestanou „zabírat“, setrvačností doklusají ke třetímu kuželu, od kterého se lehkým výklusem po stranách hřiště vrací ke startovní čáře.

Můžeme si zasoutěžit. Kdo bude nejrychlejší?

Žáci s postižením mohou vyběhnout jako první a být v roli rozhodčího – budou hodnotit, kdo byl z družstva nejrychlejší.

Závěrečná část – hodnocení hodiny

V závěru si můžeme povídat o významu běhu. Ten navozuje dobrou náladu, „pročistí mysl“, zahřeje a rozpohybuje tělo. Vzpomeňme si na film Forrest Gump, kde hlavní

hrdina – když nevěděl, co si počít s životem – prostě běhal. A co Terry Fox a jeho slavný běh, kterým bojoval s rakovinou.

Rizika aneb na co dát pozor:

Je potřeba provést poučení o bezpečnosti před vlastní hodinou tělocviku (opatrnost při běhu, nepřepínání sil, správné rozcvičení), aby nedošlo k úrazu nebo ke srážce.

Zapojení žáků s mentálním postižením:

Účast na pořadovém cvičení, pohybová hra „Na rybáře“, běh podle vlastních možností
a schopností, hodnocení spolužáků.

Zapojení intaktních žáků:

V rámci celé hodiny.

Dosah do jiných předmětů:

Rozumová výchova

- kdo je rychlejší, příprava kartiček na hodinu TV (tiskání razítka, stříhání)

Očekávané výstupy:

- poznávání vlastních pohybových možností a omezení
- rozvíjení a využívání pohybových schopností a dovedností (rozvoj reakční rychlosti, akceleračních schopností a rychlostní vytrvalosti)
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

Průřezová témata:

- osobnostní a sociální vývoj (psychohygiena)

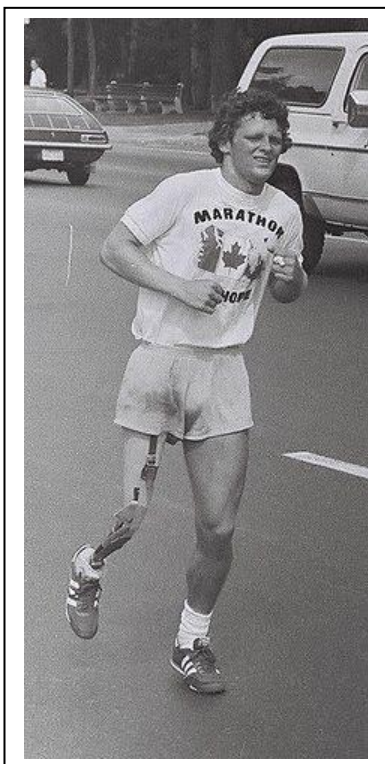
Klíčové kompetence

- personální (ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebejistoty)

Poznámka:

U každého se občas objeví stresové situace a naše lidská přirozenost nám velí buď „boj“ nebo „uteč“. Naučme se občas problémům utéct...

Terry Fox

Terry Fox – kanadský atlet, který v 18 letech onemocněl rakovinou, a byla mu amputována jedna noha.

V roce 1980 se rozhodl se uběhnout maratón s amputovanou nohou, tzv. Maratón naděje (Marathon of Hope), aby získal peníze na výzkum rakoviny. Běžel 143 dnů přes celou Kanadu a uběhl 5 382 km. V červnu 1981 zemřel, rakovina se mu dostala do plic.

Běh Terryho Foxe je celosvětová sportovní událost, pořádaná na jeho počest. Koná se každoročně v 53 zemích světa, vč. České republiky.

Obrázek a zdroj: <http://cs.wikipedia.org>

Forrest Gump

Smysleným hrdinou filmu **Forrest Gump** je chlapec / muž s „IQ nižším než je průměr“. Film vtipně dokumentuje historii Spojených států Amerických a Forrest Gump je přítomen u všech klíčových událostí, které se odehrály v druhé polovině 20. století.

Forrest byl terčem posměchu spolužáků a lidí, ale svou bezelstností a laskavostí si získá sympatie skoro všech diváků. Také Forrest Gump, když byl

v úzkých, běžel a běžel ...

Vzhledem k tématu bychom doporučovali tento film jako sondu do života člověka s mentálním postižením.

Obrázek: www.galleryget.com⁵⁰

⁵⁰ Základní škola Kamýk nad Vltavou. *Projekt Cesta k inkluzi: Běh - Metodika CI TV 3*, 2013.

Příloha č. 5: Metodický list projektu Cesta k inkluzi- pracovní výchova

Metodická pomůcka – Hmatové polštářky (Metodika CI PV 9)

„Každá práce je lehká, když se najde ochotný pomocník.“ (Perské přísloví)

Klíčová slova:

Hmatové vnímání, hmatové polštářky, kousky látek

Pomůcky:

Kousky látek, šicí potřeby, nůžky, lískové oříšky, hrách, čočka, rýže, mouka krupice

Odhadovaná doba:

45 minut

Cílová skupina:

Žáci se středně těžkým mentálním postižením - věk 15 – 18 let

Žáci základní školy - věk 13 – 15 let

Motivace:

Pro žáky s těžkým mentálním postižením je velice důležitá smyslová výchova. Protože jejich možnosti jak poznávat a vnímat svět jsou omezené, je vhodné zapojit a využívat co nejvíce smyslů. Vyrobíme si spolu hmatové polštářky, které potom budeme poznávat zrakem, hmatem, čichem i sluchem.

Nejprve si připomeneme smysly člověka a řekneme si, proč jsou pro nás tolik důležité. Díky nim totiž zkoumáme svět – oči vidí, uši slyší, nos cítí, ústa ochutnávají. Kůže a především ruce našeho těla rozliší různé povrchy, cítí teplo, zimu, bolest.

My si společně vyrobíme hmatové polštářky, aby si děti mohly zkoušet rozeznávat různé povrchy. K tomu nám poslouží především smysl - hmat.

Struktura hodiny:

Postup

Nastříháme si vždy po dvou proužcích látek stejné barvy. Používáme látky těchto barev - zelené, modré, červené, žluté a bílé. Proužek látky obrátíme naruby, přehneme a boky sešijeme, čímž vznikne čtvereček. Sešité čtverce převrátíme rubem dovnitř a stejné barvy čtverečků potom plníme různým materiálem. Červené čtverčky plníme hrachem, modré moukou krupicí, zelené čočkou, žluté lískovými oříšky a bílé rýží. Sypké materiály jako je čočka, krupice a rýže dáme před plněním do igelitového pytlíčku, který zalepíme lepenkou. To proto, aby se při případném rozpárání stehu obsah polštářku nesypal ven. Nakonec zašijeme poslední stranu polštářku.

Rizika aneb na co dát pozor:

Před prací s jehlou a nůžkami je nutné žáky poučit o bezpečnosti.

Zapojení žáků s MP:

Navlékání jehel, plnění polštářků oříšky a dalším materiálem

Zapojení intaktních žáků:

Navlékání jehel, obšívání kousků látek do tvaru polštářku, pomoc při plnění

Dosah do jiných předmětů:Smyslová výchova

- rozvíjení hmatového vnímání
- rozvíjení jemné motoriky

Očekávané výstupy:

- žák pozná hmatem velikost a tvar předmětů a různého druhu materiálu
- žák zvládá manuální dovednosti při práci s jednoduchým drobným materiálem a pomůckami

Průřezová témata:

- osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – spolupráce, komunikace s druhými
- environmentální výchova – využití přírodních materiálů – hrách, čočka, rýže

Klíčové kompetence:

- pracovní (rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje)
- pracovní (využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály)
- sociální a personální (spolupracuje se spolužáky)⁵¹

⁵¹ Základní škola Kamýk nad Vltavou. *Projekt Cesta k inkluzi: Hmatové polštářky - Metodika CI PV* 9, 2013.